

Gebruik van videoconferenties

om bewijs te verkrijgen in burgerlijke en
handelszaken krachtens Verordening (EG) nr.
1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001

Een praktische gids

Europees justitieel netwerk
in burgerlijke en handelszaken

Dit document werd opgesteld door de diensten van de Commissie en door het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken. (<http://ec.europa.eu/civiljustice>)

Omdat het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken de voordelen erkent die videoconferenties kunnen leveren om bewijs te verkrijgen in grensoverschrijdende zaken, heeft het deze gids opgesteld om praktische informatie te verstrekken die rechters moet helpen om meer gebruik te maken van videoconferenties om bewijs te verkrijgen in burgerlijke en handelszaken uit hoofde van Verordening (EG) nr. 1206/2001 van de Raad van 28 mei 2001.

Bovendien zijn de lidstaten van de Europese Unie in het kader van het actieplan Europese e-justitie overeengekomen om samen te werken om het gebruik van videoconferenties te promoten en ervaringen en beste praktijken uit te wisselen. Dat werk vindt plaats binnen het bestaande juridische kader en eerbiedigt de procedurele waarborgen die zowel op het niveau van de lidstaat als op dat van de Europese Unie voorhanden zijn.

Dientengevolge werden een handleiding en een boekje uitgewerkt over het gebruik van videoconferentie-apparatuur in grensoverschrijdende juridische procedures in de Europese Unie.

Dit document is bedoeld om die informatie aan te vullen.

Inleiding

Wanneer een zaak wordt betwist, is het voor een rechtbank vaak noodzakelijk bewijs te verkrijgen opdat een vordering zou kunnen worden bewezen. Bewijs kan op een aantal manieren worden geleverd en soms is het noodzakelijk om personen zoals getuigen of deskundigen te horen. Het proces van bewijsverkrijging wordt gecompliceerder wanneer het bewijs moet worden verkregen van een ander land. De fysieke afstand tussen de rechtbank en de te verhoren persoon en de verschillen tussen de regels en wetten in elk rechtsgebied kunnen hinderpalen vormen.

Daarom werd Verordening (EG) nr. 1206/2001 betreffende de samenwerking tussen de gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en handelszaken als een van de eerste burgerlijke justitiële samenwerkingsinstrumenten door de Raad van de Europese Unie aangenomen. Hoewel deze folder zich toespitst op Verordening (EG) nr. 1206/2001, is het van belang op te merken dat ook andere

instrumenten bepalingen op het gebied van bewijs bevatten. Bijvoorbeeld krachtens artikel 9 van Verordening (EG) nr. 861/2007, die een Europese procedure voor geringe vorderingen vaststelde, bepaalt het gerecht met welke middelen het bewijs wordt verkregen en welk bewijs het overeenkomstig de voorschriften inzake de toelaatbaarheid van bewijs nodig heeft om een uitspraak te kunnen doen. Het gerecht kan bewijsverkrijging door middel van een schriftelijke verklaring van getuigen, deskundigen of partijen toelaten en, wat belangrijk is, het kan ook, bij beschikbaarheid van de technische middelen, bewijsverkrijging met behulp van een videoconferentie of andere vormen van communicatietechnologie toelaten.

Het Europees justitieel netwerk in burgerlijke en handelszaken (EJN-civiel) erkent de voordelen die videoconferenties kunnen bieden bij het verkrijgen van bewijs in grensoverschrijdende procedures. Daarom maakte het deze folder om praktische informatie te verstrekken, die rechters kan helpen om meer gebruik te maken van videoconferenties. ●

Verordening (EG) nr. 1206/2001

Deze verordening bevat de procedurele regels om het gemakkelijker te maken bewijs te verkrijgen in een andere lidstaat. De verordening is sinds 1 januari 2004 van toepassing in alle lidstaten van de Unie, behalve Denemarken. Tussen de betrokken lidstaten vervangt zij het Verdrag van Den Haag van 1970.

Een praktische gids die meer bijzonderheden over de verordening geeft, is terug te vinden op:

http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_taking_evidence_nl.pdf

De verordening zelf is terug te vinden op:

http://ec.europa.eu/civiljustice/publications/docs/guide_taking_evidence_nl.pdf

De verordening is enkel van toepassing op burgerlijke en handelszaken en kan niet worden gebruikt om bewijs te verkrijgen dat niet bedoeld is om te worden gebruikt in begonnen of voorgenomen juridische procedures. Zij verschaft twee belangrijke kanalen voor het verkrijgen van de nodige bewijzen. Een eerste krachtens artikel 10, wanneer het gerecht in de

ene lidstaat het gerecht in een andere lidstaat verzoekt om bewijs. Een tweede, krachtens artikel 17, staat een gerecht in een lidstaat toe met de toestemming van de aangezochte lidstaat het bewijs rechtstreeks in die lidstaat te verkrijgen.

Bijzonderheden over de bevoegde gerechten in elke lidstaat en de vereisten van elk rechtsgebied zijn terug te vinden in de Europese justitiële atlas op:

http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_nl.htm

Wanneer een aangezocht gerecht zich krachtens de **artikelen 10 tot 12** ertoe verbindt bewijs te verkrijgen in naam van een verzoekend gerecht, wordt dat bewijs verkregen in overeenstemming met de wet van de aangezochte lidstaat en kan het onderworpen zijn aan dwangmaatregelen.

Wanneer een verzoekend gerecht krachtens **artikel 17** rechtstreeks bewijs wenst te verkrijgen, moet het een verzoek indienen bij het centrale orgaan of de bevoegde autoriteit van de aangezochte lidstaat. Er zijn slechts

beperkte redenen op basis waarvan een dergelijk verzoek kan worden geweigerd. Deze zijn – dat het verzoek niet binnen het bestek van de verordening valt; dat het niet alle vereiste informatie bevat; of dat het verzoek strijdig is met de fundamentele beginselen van het recht in de aangezochte lidstaat. Bij de beslissing om krachtens artikel 17 een verzoek in te willigen, kan het centrale orgaan van de aangezochte lidstaat voorwaarden specificeren waaronder het bewijs kan worden verkregen. Wanneer een dergelijk verzoek wordt ingewilligd, is het de verantwoordelijkheid van het verzoekende gerecht om de persoon of personen aan te wijzen van wie het bewijs moet worden verkregen. Een belangrijk onderscheid dat van toepassing is op de rechtstreekse bewijsverkrijging is dat zij enkel mogelijk is op vrijwillige basis en dat geen dwangmaatregelen kunnen worden gebruikt. Wanneer een verzoek het verhoor omvat van een persoon, is het de verantwoordelijkheid van het verzoekende gerecht om die persoon op de hoogte te stellen van die rechten. ●

Gebruik van videoconferenties

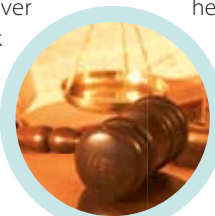
De verordening moedigt het gebruik aan van videoconferenties bij het verkrijgen van bewijs, meer bepaald via videoconferenties en teleconferenties. Het EJN-civiel promootte eveneens het gebruik van videoconferenties zowel via praktische demonstraties op zijn jaarlijkse vergadering in Lissabon in 2006 als door de leden bijzonderheden te verstrekken over de videoconferentievoorzieningen in de lidstaten. Informatie over welke gerechten zijn uitgerust met videoconferentievoorzieningen zijn ook terug te vinden in de Europese justitiële atlas.

Sinds juni 2007 beraadt de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken zich over ontwikkelingen op het vlak van e-justitie, waaronder het gebruik van videoconferenties. Vertegenwoordigers van alle lidstaten en EU-instellingen spraken hun steun uit voor de ontwikkeling van videoconferenties in grensoverschrijdende procedures.

Binnen de Raad stelde de Groep e-justitie een handleiding en een boekje op betreffende het

gebruik van videoconferentie-apparatuur in grensoverschrijdende juridische procedures in de Europese Unie. Deze praktische gids is bedoeld om dit werk te vervolledigen.

Ondanks deze stimulans en het werk dat tot hiertoe werd geleverd om het gebruik ervan te promoten, is het duidelijk dat er een onsamenhangend gebruik wordt gemaakt van videoconferenties in de lidstaten. Omdat het EJN-civiel de voordelen die videoconferenties kunnen bijbrengen om bewijs te verkrijgen in grensoverschrijdende procedures erkent, heeft het deze folder opgesteld om praktische informatie te verstrekken die rechters kan helpen om meer gebruik te maken van videoconferenties.

Hoewel een politieke beslissing werd genomen om verschillende regelingen toe te passen voor de manier waarop bewijs wordt behandeld, naargelang het door een aangezocht gerecht namens een verzoekend gerecht werd verkregen, dan wel rechtstreeks door het verzoekende gerecht, is

het duidelijk dat Verordening (EG) nr. 1206/2001 een groter gebruik van moderne technologie overweegt om de bewijsverkrijging te vergemakkelijken. Overweging 8 bepaalt het volgende: „Voorwaarde voor de doeltreffendheid van gerechtelijke procedures in burgerlijke en handelszaken is, dat de verzending en uitvoering van verzoeken om handelingen tot het verkrijgen van bewijs te verrichten rechtstreeks en langs de snelste kanalen tussen de gerechten van de lidstaten verlopen.”

De meest doeltreffende manier om rechtstreeks bewijs te verkrijgen is via videoconferentie. Anders zal de getuige naar het verzoekende gerecht in een ander land moeten reizen of zullen de ambtenaren van het gerecht zich moeten verplaatsen om de getuige te zien. Dat maakt de procedure duidelijk tijdrovender en duurder. Videoconferenties zijn een goedkope en doeltreffende oplossing voor deze problemen. Hoewel in sommige familie zaken gevoelige kwesties aan bod zouden kunnen komen waarvoor het gebruik van een videoconferentie niet gepast is, zou

het gebruik van videoconferenties voor verhoren mogelijk moeten zijn in de overgrote meerderheid van de gevallen die binnen het bestek van de verordening vallen.

Videoconferentievoorzieningen zijn niet geïnstalleerd in alle burgerlijke gerechten in elke lidstaat, maar in sommige lidstaten moet het mogelijk zijn voorzieningen te gebruiken die zijn geïnstalleerd in andere lokale inrichtingen zoals strafgerichten, gevangenissen of in particuliere voorzieningen waar ze beschikbaar zijn. Sommige lidstaten beschikken over mobiele eenheden en vaak kan de apparatuur worden gehuurd. Na verloop van tijd zullen waarschijnlijk steeds meer gerechten over de nodige voorzieningen beschikken. Hoe meer vraag naar videoconferenties er van plaatselijke gerechten komt, hoe waarschijnlijker het natuurlijk is dat de nodige apparatuur ter beschikking zal worden gesteld.

Een gerecht dat bewijs rechtstreeks wil verkrijgen van een getuige in een andere lidstaat, kan dit doen krachtens **artikel 17** van de verordening. Het voordeel van een dergelijk verzoek is dat het bewijs kan worden verkregen krachtens de wet van de verzoekende staat. Een verzoek moet worden gericht aan het centrale orgaan of de bevoegde autoriteit van de aangezochte lidstaat met gebruikmaking van formulier I in de bijlage bij de verordening. Het centrale orgaan of de bevoegde autoriteit moeten binnen 30 dagen het verzoekende gerecht meedelen of het verzoek wordt ingewilligd en zo ja onder welke voorwaarden. Als een verzoek tot rechtstreekse bewijsverzekrijging wordt ingewilligd, is het de verantwoordelijkheid van het verzoekende gerecht om de persoon of personen aan te wijzen van wie het bewijs moet worden verkregen. Het is ook de verantwoordelijkheid van het verzoekende gerecht om de getuige

ervan op de hoogte stellen dat het bewijs enkel op vrijwillige basis kan worden verkregen.

Een videoconferentie is eveneens mogelijk krachtens de **artikelen 10 tot 12** van de verordening, wanneer een gerecht aan een gerecht in een andere lidstaat vraagt om bewijs te verkrijgen. Het aangezochte gerecht wordt verzocht het verzoek uit te voeren binnen 90 dagen na de ontvangst ervan. Het moet dit doen in overeenstemming met de wet van zijn lidstaat. Het verzoekende gerecht kan vragen dat het verzoek wordt uitgevoerd volgens een bijzondere vorm, tenzij deze vorm niet verenigbaar is met de wet van de lidstaat van het aangezochte gerecht, dan wel wegens grote praktische moeilijkheden niet mogelijk is. In dergelijke gevallen kunnen de partijen en/of de vertegenwoordigers van het verzoekende gerecht het verhoor bijwonen en hetzij persoonlijk hetzij via videoconferentie daaraan deelnemen, op voorwaarde dat deze deelname is toegestaan krachtens de wet van de lidstaat van het verzoek. Het is het aangezochte gerecht dat de voorwaarden bepaalt waaronder ze mogen deelnemen. ●

Praktische bedenkingen

Bij de beslissing of en hoe bewijs via videoconferentie kan worden verkregen, rijzen een aantal vragen. Deze vragen vindt u hieronder, samen met de antwoorden. Aanvullende informatie over de situatie in elke lidstaat is terug te vinden op de factsheets in de Europese justitiële atlas voor burgerlijke zaken¹

1

Hoe weet ik of een lidstaat ofwel deelname aan een videoconferentie, ofwel rechtstreekse bewijsverkrijging via een videoconferentie zal toestaan?

Controleer de informatie die wordt gegeven op het factsheet van die lidstaat op de website van de justitiële atlas.

2

Zijn er beperkingen met betrekking tot het soort bewijs dat kan worden verkregen of de plaats waar in een bepaalde lidstaat het verhoor per videoconferentie moet worden gehouden?

Controleer de informatie die wordt gegeven op het factsheet van die lidstaat op de website van de justitiële atlas.

3

Waar kunnen de bijzonderheden worden gevonden van de gerechten die krachtens de verordening bevoegd zijn?

De gerechten die door de lidstaten zijn aangewezen, zijn terug te vinden in de Europese justitiële atlas op:
http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_searchmunicipality_nl.jsp#statePage0

4

Hoe kan ik de contactgegevens terugvinden van het centrale orgaan of van de bevoegde autoriteit van een andere lidstaat?

Die zijn terug te vinden in de Europese justitiële atlas op:
http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_nl.htm

5

Indien een centraal orgaan of een bevoegde autoriteit een verzoek inwilligt om rechtstreeks bewijs te verkrijgen krachtens artikel 17 door middel van een videoconferentie, hoe kan ik voor de te verhoren persoon het dichtstbijzijnde gerecht of andere inrichtingen identificeren die over videoconferentievoorzieningen beschikken?

Deze informatie is terug te vinden in de Europese justitiële atlas op:
http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_centralbody_nl.htm

6

Hoe weet ik in welke taal het verzoek moet worden opgesteld?

Het antwoord is terug te vinden in de Europese justitiële atlas, in de afdeling „Andere informatie medegedeeld door de lidstaten” op: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_otherinfo_nl.htm

7

Welke formulieren moet ik gebruiken om het verzoek te doen?

Wanneer een verzoek moet worden gedaan krachtens de **artikelen 10 tot 12** om deel te nemen aan een bewijsverkrijging via een videoconferentie, moet Formulier A worden ingevuld. Verzoeken tot rechtstreekse bewijsverkrijging krachtens **artikel 17** moeten worden gedaan op Formulier I. Deze en alle andere formulieren krachtens de verordening zijn ook ingevuld en vertaald terug te vinden in de Europese justitiële atlas, op: http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_filling_nl.htm

8

Hoe weet ik of er door de andere lidstaat kosten zullen worden aangerekend?

Controleer de informatie die wordt gegeven op het factsheet van die lidstaat, op de website van de justitiële atlas.

9

Wie is verantwoordelijk voor het op de hoogte brengen van de te verhoren persoon dat hij/zij aanwezig moet zijn?

Over het algemeen, wanneer het verzoek wordt gedaan om deel te nemen aan een verhoor krachtens de **artikelen 10 tot 12** zal het aangezochte gerecht de nodige regelingen treffen. Wanneer een verzoek tot rechtstreekse bewijsverkrijging door een lidstaat krachtens **artikel 17** wordt ingewilligd, zal die lidstaat het gewoonlijk aan de verzoekende lidstaat overlaten om de nodige contacten te leggen en regelingen te treffen. Controleer de bijzonderheden voor elke lidstaat op de website van de justitiële atlas.

10

Hoe kan de identiteit worden bewezen van de te verhoren persoon?

Controleer de informatie die wordt gegeven op het factsheet van die lidstaat op de website van de Justitiële atlas.

11

Is het mogelijk of toegestaan het verhoor te registreren?

Controleer de informatie die wordt gegeven op het factsheet van die lidstaat op de website van de Justitiële atlas.

12

Welke wet is van toepassing op de uitvoering van het verzoek?

Wanneer een gerecht krachtens de **artikelen 10 tot 12** verzoekt deel te nemen aan een videoconferentie, is de wet die wordt toegepast, de wet van de aangezochte lidstaat. Het verzoekende gerecht kan echter verzoeken om een bijzondere vorm waarin zijn wet voorziet en het aangezochte gerecht zal een dergelijk verzoek inwilligen, tenzij die procedure onverenigbaar is met zijn wet of wegens grote praktische moeilijkheden.

Wanneer een verzoek tot rechtstreekse bewijsverkrijging krachtens **artikel 17** wordt ingewilligd, voert het aangezochte gerecht het verzoek uit in overeenstemming met de wet van zijn lidstaat, rekening houdend met het feit dat geen dwangmaatregelen mogen worden toegepast.

13

Hoe weet ik in welke taal het verhoor zal plaatsvinden en wie moet in voorkomend geval zorgen voor tolken?

Over het algemeen, wanneer een aangezocht gerecht bewijs verkrijgt krachtens de **artikelen 10 tot 12**, zal het verhoor plaatsvinden in de taal van dat gerecht.

Voor verdere informatie over het gebruik van tolken en de taal die voor een rechtstreekse bewijsverkrijging krachtens **artikel 17** moet worden gebruikt, dient u de afdeling van de lidstaat in kwestie op de website van de justitiële atlas te raadplegen.

14

Welke aanvullende informatie zal de andere lidstaat eisen?

Controleer het factsheet van de lidstaat in kwestie op de website van de Justitiële atlas.

Europees justitieel netwerk
in burgerlijke en handelszaken

Contactadres

Europese Commissie
Directoraat-generaal Justitie,
vrijheid en veiligheid
Europees justitieel netwerk
in burgerlijke en handelszaken
Rue du Luxembourg, 46
B-1000 Bruxelles

<http://ec.europa.eu/civiljustice/>